

M.A. (PART- II)

HISTORY

Historical Method and Philosophy of History

(Paper – V) April 2016

QP Code : 21057

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are compulsory
(2) All questions carry equal marks.

1. What is history? Bring out its scope.
2. Examine the various mechanical aids to historical research.
3. Assess the different criteria in establishing the authenticity of historical sources.
4. Analyse the importance of effective presentation of result of historical research.
5. Explain the secular approach of Ibn Khaldun to the philosophy of history.
6. Review the features of Hegel's idealist view of history.
7. Discuss the subaltern school of history of Ranjit Guha and Sumit Sarkar.
8. Comment on :-
(a) Marxist school of Indian Historiography.
(b) Orientalist School of Indian Historiography.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

- सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नास समान गुण आहेत.

१. इतिहास म्हणजे काय? त्याची व्याप्ती स्पष्ट करा.
२. इतिहास संशोधनातील विविध यांत्रिकी साध्यकांचे परीक्षण करा.
३. इतिहास साधनांची वस्तुनिष्ठ सत्यता प्रस्तापित करण्यासाठी असलेल्या वेगवेगळ्या कसोट्यांचे मुल्यांकन करा.

[TURN OVER]

SP-Con. 5699-16.

४. इतिहास संशोधनातील निष्कर्षांच्या प्रभावी सादरीकरणाच्या महत्वाचे विश्लेषण करा.
५. इब्न खालदुनच्या इतिहासाच्या तत्वज्ञानातील निधर्मी दृष्टीकोन विशद करा.
६. हेगेलचे इतिहासाच्या आदर्शवादी विचारांच्या वैशिष्ट्यांचा आढावा घ्या.
७. रणजित गुहा आणि सुमित सरकारची इतिहासातील वंचितवादी प्रवाहाची चर्चा करा.
८. भाष्य करा.
  - (अ) भारतीय मार्क्सवादी इतिहास लेखन शास्त्र
  - (ब) भारतीय पौरात्य इतिहास लेखन शास्त्र

M.A. (PART- II)
HISTORY

History of U.S.A. in the 20th Century
(Paper – VI) April 2016

Q.P. Code : **21375**

(3 Hours)

Total Marks : 100

- N.B:** 1) Attempt any four questions.
2) All questions carry equal marks.

1. Discuss the social, economic and political conditions at the turn of the 20th century U.S.A.
2. Examine the progressive movement during the period of the Theodore Roosevelt.
3. Present a brief overview of the emergence of the USA as a world power between 1900 and 1919
4. Explain the causes and consequences of the Great Depression.
5. Bring out the internal policy of the USA during the world war II. What were its fallouts?
6. Review the women's liberation Movement in America.
7. Analyse the foreign policy of the USA during the cold war.
8. Comment on :-
  - a) Science and Technology
  - b) Immigration in Modern America.

TURN OVER....

SP-Con.6783-16.

Q.P. Code : 21375

2

(मराठी अनुवाद)
(३. तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. २०व्या शतकाच्या सुरवातीच्या अमेरिकेतील सामाजिक आर्थिक व राजकीय परिस्थितीची चर्चा करा.
२. थिओडर रुझवेल्टच्या काळातील प्रागतीक चळवळीचे परिक्षण करा.
३. इ.स. १९०० ते १९१९ मधील अमेरिकेचा एक जागतीक सत्ता म्हणून झालेल्या उदयाचा थोडक्यात सारांश सांगा.
४. जागतीक महामंदीची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
५. दुसऱ्या महायुद्ध कालीन अमेरिकेचे आंतर्गत धोरण विशद करा. त्याचे काय परिणाम झाले.
६. अमेरिकेतील स्त्रीमुक्ती चळवळीचा आढावा घ्या.
७. शितयुद्ध कालखंडातील अमेरिकेच्या परराष्ट्र धोरणाचे विश्लेषण करा.
८. भाष्य करा.
  - अ) विज्ञान व तंत्रज्ञान
  - ब) आधुनिक अमेरिकेतील स्थलांतर

SP-Con.6783-16.

M.A. (PART- II)

HISTORY

History of Buddhism & Jainism up to 1000 A.D.

(Paper – VII)

April 2016

Q.P. Code : 20660

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. : (1) Attempt any four questions.
(2) All questions carry equal marks.

1. Explain the significance of Canonical and Non-canonical pali Literature as Literary sources of Buddhism.
2. Discuss the important life stages of Buddha from birth to enlightenment.
3. State the importance of the four noble truth and eight fold path as Buddha's teaching in human life.
4. Write a detailed note on the Buddhist sects in India ?
5. Review the Jain Literary sources for the study of Jainism.
6. Write a detailed note on the Nine-Tatvas in Jainism.
7. Give an account of three Jain councils in the spread of Jainism.
8. Comment on any two of the following :--
  - (a) Four Noble Truth.
  - (b) Buddhist Councils.
  - (c) Six Dravyas.
  - (d) King Samprati.

[TURN OVER

SP-Con.5072-16.

Q.P. Code : 20660

2

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. बौद्धधर्माची लिखित साधने म्हणून धार्मिक व अधार्मिक पाली वाडःमयाचे महत्व स्पष्ट करा.
२. जन्म ते ज्ञानप्राप्ती पर्यंतच्या बुद्धाच्या जीवनातील महत्वांच्या टप्प्यांची चर्चा करा.
३. बुद्धाची शिकवण म्हणून “चार आर्यसत्ये आणि अष्टांगमार्गाचे मानवी जीवनातील महत्व सांगा.
४. भारतातील बौद्ध पंथावर सविस्तर टिपण लिहा.
५. जैन धर्माच्या अभ्यासाची साधने म्हणून जैन वाडःमयाचा सविस्तर मागोवा घ्या.
६. जैन धर्मातील नऊ तत्वावर सविस्तर टिपण लिहा.
७. जैन धर्माच्या प्रसारामध्ये तीन जैन-परिषदेची माहिती लिहा.
८. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.
  - (१) चार आर्यसत्ये.
  - (२) बौद्ध परिषदा.
  - (३) षडद्रव्ये.
  - (४) राजा संप्रती.

SP-Con.5072-16.

M.A. (PART- II)

HISTORY

**Social, Economic and Administrative
History of the Marathas (1600 -1818 A.D.)**
(Paper – VIII) April 2016

QP Code : 20555

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N. B. :** (1) All questions carry equal marks.
(2) Attempt any four questions.

1. Evaluate the contribution of Marxist school for writing socio-economic and administrative history of Ancient India.
2. Examine the religious world view and nature of Rigvedic religion.
3. Write a detail note on Varnashramadharma.
4. Elaborate on the administrative system of Mauryan Empire.
5. Critically assess the woman's world with reference to institution of marriage.
6. Discuss the philosophy and role of Saivism.
7. Make an estimate of the condition of peasants during the period understudy.
8. Comment on (any two)
  - (a) Slavery
  - (b) Trade routes.

SP-Con. 4618-16.

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. प्राचीन भारताच्या सामाजिक, आर्थिक आणि प्रशासकीय इतिहास लेखनात मार्क्सवादी प्रवाहाच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.
२. ऋग्वेदातील धर्माचे स्वरूप व धार्मिक वैश्विक दृष्टिकोनाचे परीक्षण करा.
३. वर्णाश्रमधर्म यावर सविस्तर टीप लिहा.
४. मौर्य साम्राज्याच्या प्रशासकीय पद्धतीचे विवेचन करा.
५. लग्न संस्थेच्या संदर्भाने स्त्रीजीवनाचे चिकित्सक मूल्यांकन करा.
६. शैव धर्म संप्रदायाचे तत्त्वज्ञान आणि भूमिका यांची चर्चा करा.
७. अभ्यासासाठीच्या कालखंडातील शेतकऱ्यांच्या स्थितीचे अवलोकन करा.
८. भाष्य करा :-
(अ) गुलामगिरी
(ब) व्यापारी मार्ग